

№№ 206-207 (19972)
2011-рэ илъэс
ГЪУБДЖ
ЧЪЭПЫОГЪУМ и 25-рэ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Видеоконференцие щыІагъ

Дмитрий Медведевымрэ Владимир Путинымрэ партиеу «Единэ Россием» хэдзынхэмкІэ ирегион штабхэм видеоконференцие адыряlагъ.

Анахьэу зытегущы Гагъэхэр социальнэ-экономикэ Іофыгьохэр ары. ГущыІэм пае, Ставрополь краим щыпсэухэрэр ЖКХ-м ифэІофашІэхэм ауасэ лъэшэу зысмугеалы меалитеІмдекаж кІыщтыгъэх. Унагъо пэпчъ щыІэкІэ-псэукІэу иІэщтыр ащ зэрепхыгъэм къыхэкІзу, «Единэ Россием» мы лъэныкъомкІэ игущыІэ ахилъхьан, Іофтхьэбзэ гъэнэфагъэхэр зэрихьанхэ фаеу Дмитрий Медведевми Владимир Путинми алъытагъ.

Волгоград хэкум илІыкІохэм газым иищэн епхыгъэ Іофыгъохэри къаІэтыгъэх. ГущыІэм пае, Волгоград хэку Думэм социальнэ политикэмкІэ икомитет итхьаматэу Ирина Гусевам къызэриІуагъэмкІэ, газрыкІуапІэхэр псэупІэхэм аращэлІэгъахэми, унагъохэм ар афыпагъэнэным пае джыри сомэ мин 70-м къыщегъэжьагъэу мини 120-м нэс атын фаеу мэхъу. Ар лъэп Э дэд. Дмитрий Медведевым зэрэхигъэунэфыкІыгъэмкІэ, Урысыем и Правительствэ и Вице-премьерэу Виктор Зубковыр мы Іофыгъом изэшІохын джыдэдэм ыуж ит, ар ыгъэпсынкІэнэу Президентым ащ фигъэпытагъ.

Къэралыгъом ипащэ зэрилъытэрэмкІэ, зи зымышІэу а илъэсхэм щысыгъэхэм «Единэ Россиер» критикэм кІагъэкІыныр къатефэрэп.

— Сыд фэдэрэ ІофыгъокІи зызыгъэІушыхэ зышІоигъохэу, ау зи зымыгъэхъагъэхэу критикэм тыкІззыгъэкІынэу фежьэхэрэм тэ
джэуап яттыжьын фаеу мэхъу, — къыІуагъ ащ. —
«Единэ Россиер» Іоф гъэнэфагъэхэр зезыхьэрэ партиеу
щытын фае, джащ тетэуи
мы аужырэ илъэсхэм ар зекІуагъэ.

Ау ащ дакІоу Владимир Путиным партиеу «Единэ Россием» хэтхэм ариІуагъ япшъэрылъхэм ягъэцэкІэн джыри нахь егугъунхэ зэрэфаер.

— Зыгорэхэр нахышІоу зэшІотхынхэ зэрэтлъэкІыщтыгъэр зыщыдгъэгъупшэ хъуштэп, — къыІуагъ ащ. — ыкІи Хэгъэгум ригъэлъэгъун икъун щысэшІухэр «Единэ Россием» иІэх. ІзубытыпІэ тэрэзхэр къызфэдгъэфедэхэзэ, мы аужырэ илъэсхэм гъэхъагъэу тшІыгъэхэмкІэ хэдзакІохэм макъэ ядгъэІун фае.

Владимир Путиным зэрильытэрэмкіэ, «Единэ Россием» дезыгьаштэхэрэм ціыфхэр къызэращыгугъыхэрэр къагъэшъыпкъэжьын ыкіи ахэр зыгъэгумэкіырэ Іофыгъохэр зэшІуахынхэ

Видеоконференцием икізух партиеу «Единэ Россием» ипащэ къыгъэгугъагъэх гъэхьэгъэшІухэм афэкіогъэным пае федеральнэ гупчэм фэлъэкіыщтыр зэкіз зэришіэщтымкіэ.

Мэз хъызмэтым и Іофыгьохэм атегущы Іагьэх

Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу Тхьакіущынэ Аслъан мэз хъызмэтым пылъхэм яобществэ итхьаматэу Хьатикъое Мэджыдэ, мэз хъызмэтым иветеранхэм я Совет ипащэу Афэшіыжь Къэралбый, Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым ипрофессорзу Юрий Сухоруких тыгъуасэ Іофшіэгъу зэіукіэгъу адыриіагъ. УФ-м имэз хъызмэт и Гъэіорышіапізу АР-м щыіэм ыпашъхьэ щыт гумэкіыгъохэм, щыкіагъэхэм ахэр атегущыіагъэх.

Хьатикъое Мэджыдэ къызэри-ІуагъэмкІэ, мэз хъызмэтым и Кодекс мы аужырэ илъэсхэм зэхьокІыныгъэу фэхъугъэхэм къахэкІыкІэ, мыщ Іоф щызышІэхэрэм фэгъэкІотэныгъэу яІагъэхэм къащыкІагъ, Іофхэм язытет нахь дэи хъугъэ. ГумэкІыгъоу къэуцухэрэр дэгъэзыжьыгъэнхэм фэшІ ІэпыІэгъу къафэхъунхэу, республикэ мэхьа-

нэ зиІэ законхэр аштэнхэу АР-м и ЛІышъхьэ зыкъыфигъэзагъ. АщкІэ предложение гъэнэфагъэхэри зэрэщыІэхэр къыІуагъ.

ЩыкІагьэу щыІэхэр зэкІэ УФ-м изаконодательствэ диштэу дэгъэ-зыжьыгъэнхэ зэрэфаер мыщ дэжьым ТхьакІущынэ Аслъан къыщыхигъэщыгъ. Мэз хъызмэтым хэхьоныгъэхэр ышІынхэмкІэ рес-

публикэм къытефэрэр зэкІэ ыгъэцэкІэным зэрэфэхьазырым, ау нахь мэхьанэшхо зиІэ Іофыгьохэр зэшІохыгъэнхэм пае федеральнэ гупчэм зыфэбгъэзэн зэрэфаем республикэм ипащэ къакІигъэтхъыгъ. Джащ фэдэу Адыгеим имэзхэр зэрэраупкІыхэрэр ыкІи зэрэращыхэрэр

законым диштэу щытмэ уплъэкІугъэныр, ащ лъыплъэгъэныр Гъэ-ІорышІапІэм ипшъэрылъ шъхьаІэу зэрэщытыр агу къыгъэкІыжьыгъ. РаупкІыхэрэм ачІыпІэкІэ чъыгыкІэхэр агъэтІысыжьынхэр зыщамыгъэгъупшэнэу, кадрэхэм ягъэхьазырын анаІэ тырагъэтынэу къафигъэпытагъ.

Республикэм имэз хъызмэт хэхьоныгъэхэр ышІынхэм пае АР-м и Правительствэ тапэкІи ащ ІэпыІэгъу къызэрэфэхьущтыр, ащ дакІоу яІо зэхэлъэу зэдэлэжьэнхэм зэрэфэхьазырхэр Іофтхьабзэм икІэухым АР-м и ЛІышъхьэ джыри зэхигъэунэфыкІыгъ.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгь.

ШыкІагъэхэр нахь къыхагъэщыгъэх

Щынэгъончъэнымкіэ Советэу АР-м и Ліышъхьэ дэжь щызэхащагъэм тыгъуасэ, чъэпыогъум и 24-м, зичэзыу зэхэсыгъо иіагъ. Ащ тхьамэтагъор щызэрихьагъ АР-м и Ліышъхьэу Тхьакіущынэ Аслъан.

«Африканскэ емынэм» республикэм зыщимыушъомбгъуным фэшІ Іофтхьабзэу зэшІуахыхэрэм, мы лъэныкъомкІэ Іофхэм язытет, хэкІхэм Іофыгъоу къапыкІыхэрэм, ахэм ягъэкІодын зэхэщагъэ зэрэхъущтым зэхэсыгъом щатегущы-Іагъэх. АР-м мэкъу-мэщ хъызмэтымкІэ иминистрэу Юрий Петровым къызэриІуагъэмкІэ,

«африканскэ емынэм» къэралыгъом зэрэщытэу гумэкІыгъо къырилъхьагъ, сыда пІомэ вирусыр зэрэлъыкІотэрэ шІыкІэр джыри зэхафын алъэкІыгъэгоп, субъектыбэ зэлъиубытыгъ. Гъунэгъу Краснодар краим мы уахътэм ар Іофыгъо шъхьаІэу илъхэм ащыщ, къохэр зыщаІыгъ хъызмэтшІапІэхэм зэрарышхохэр арегъэшІых. Районэу «аф-

риканскэ емынэр» зэрылъхэр пштэхэмэ, анахь къытпэблагъэр Лабинскэ районыр ары. Ащ фэш къулыктоу мы Іофым фэ--еапсала неІшфоІк мехеалагеал шынэу, «гъунапкъэхэр агъэпытэнхэу» ТхьакІущынэ Аслъан къари Гуагъ. Юрий Петровым къызэрэхигъэщыгъэмкІэ, нэмыкІ субъект къыращыгъэ къол республикэм щыІуамыгъэкІыным, Алыгеим ихъызмэтшІапІэхэм ар къатІупщыным анаІэ тет. ХъызмэтшІапІэу къохэм яхъун пылъхэр зэфэшІыгъэхэу ежь Іоф щызышІэхэрэм анэмыкІ къакъырхэм ачІагъахьэрэп. Арэу щытми,

мэзыкъохэм мы узыр ахэлъэу ыкІи зиушъомбгъоу зэрагъзунэфыгъэм къыхэкІзу, тимэзхэм нахь гъэлъэшыгъэу алъыплъэнхэ фаеу зэрэщытыр министрэм къыхигъэщыгъ. «Африканскэ емынэм» пэшІуекІорэ Іофтхьабзэу агъэнэфагъэхэм апэІухьащт сомэмин 400-у ащ зигугъу къышІыгъэр министерствэм ибюджет щагъэнэфэнэу АР-м и ЛІышъхьэ унашъо къышІыгъ.

ХэкІхэм ягъэкІодынкІэ Іофыгъоу щыІэхэми игъэкІотыгъэу атегущыІагъэх. Нахьыбэу щыкІагъэхэм къащыуцугъэх. ХэкІхэр переработкэ зыщашІырэ хъыз-

мэтшlапlэ республикэм зэримытыр Іофыгъо шъхьаlэу къыхагъэщыгъ.

— Ащ фэдэ предприятие шІокІ имы Ізу республикэм ищык Іагьэшь, ар ти Ізэрэхьущтым тыдэлэжьэн фае, — кыы Іуагь республикэм ипащэ.

Арэу щытми, псэупІэхэм ягъэкъэбзэн, хэкІхэм яІущын икъу фэдизэу районхэм зэращыпымылъхэм ымыгъэразэу къыхигъэщыгъ, муниципальнэ образованиехэм япащэхэм нахьыбэрэ ячІыгухэр къакІухьанхэу, цІыраур къызщыкІыхэрэм, хэкІитэкъупІэ ашІыгъэхэм алъыплъэнхэу къариІуагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

ДзэкІолІхэр агу къагъэкІыжьыгъэх

Хэгъэгу зэошхом илъэхъан Мыекъопэ аэродромыр шъхьафит зышІыжыштьэхэ десантникхэм яшІэжь фэгъэхьыгъэ Іофтхьабзэу «МэшІо десантыр» зыфиІорэр чъэпыогъум и 23-м лІыхъужъхэм яшІэжь саугъэтэу Мыекъуапэ дэтым дэжь щыкІуагъ. Мы Іофтхьабзэм кІэщакІо фэхъугъэх Адыгэ Республикэм идзэ комиссариат, воздушнэ-десантыдзэм иветеранхэм яобщественнэ организацие ыкІи хэушъхьафыкІыгъэ дзэу «Десантникхэм я Союз» зыфиІорэр.

Митингым хэлэжьагъэх республикэм ихэбзэгъэуцу ыкІи гъэцэкІэкІо органхэм ялІыкІохэр, Адыге-

им ыкІи Краснодар краим яветеранхэр, къэлэдэсхэр, ныбжьыкІэ организациехэм ялІыкІохэр, дзэпатриотическэ организациеу «ЗыкІыныгъ» зыфиюрэр, студентхэр, кІэлэеджакІохэр.

1942-рэ ильэсым чъэпыогъум и 24-м Мыекъуапэ иаэродромэу нэмыцхэм аштэгъагъэр шъхьафит ашІыжьынэу хы ШІуцІэм Іульыгъэ советскэ разведчик дзэк Гол Іхэм ащыщ нэбгырэ 42-рэ зыхэт ошъогу десант чэщныкъом Мыекъопэ дзэ аэродромым парашюткІэ къыщырагъэтІысыхыгъагъ. Такъикъ 40-рэ кІогъэ зэо зэпэуцужьым тидзэкІолІхэм лІыхъужъныгъэ щызэрахьагъ.

Хэгьэгу зэошхом итарихъкІэ «МэшІо десанткІэ» зэджагъэхэр анахь мэхьанэшхо зиІэ хъугъэ-шІагъэхэм ащыщ хъугъэ.

Зэхахьэм къыщыгущыІагъэхэм Адыгеир шъхьафит шІыжьыгъэнымкІэ мы хъугъэ-шІагъэм мэхьанэшхо зэриІагъэр, тидзэкІолІхэм зэрахьэгъэ лІыхъужъныгъэр егъашІэм зэращымыгъупшэжьыщтыр, ахэр ныбжык Іэхэмк Іэ щысэтехыпІэў зэрэщытхэр къаІуагъ. Ихэгьэгу къыухъумэзэ зыпсэ зыгъэтІылъыгъэ дзэкІолІхэм зы такъикърэ афэшъыгъуагъэх, заом хэкІодагъэхэм ясаугъэт къэгъэгъэ блэрхэр кІэралъхьагъэх.

«МэшІо десантым» илІыхъужъхэу хэк Годагъэхэм ац Гэхэр дышъэшьо хьарыфкІэ хэутыгъэхэу мемориалым тетхагъэх. Ахэр мыкІосэрэ машІом итамыгъэу къызэрэблэщтхэр митингым хэлэжьагъэхэм къаÎуагъ.

КІАРЭ Фатим.

ЦІыфхэм ІэпыІэгъу афэхъугъэх фэдэу зыныбжь имыкъугъэхэм ренэу аригъэгъотын фае.

обществэмрэ правовой къэралыгъомрэ зыщыуцухэрэ лъэхъаным Урысыем щыпсэурэ цІыфыбэм яфитыныгъэхэр къызэраухъумэщтхэр, ащ екІолІакІзу къыфагьотыщтыр икъу фэдизэу къагуры Іорэп. Непэ щыІэ законодательствэм псынкІэу зэхьокІыныгъэхэр зэрэфэхъухэрэми Іофыр нахь къагъэкъины.

Зышъхьэ уасэ фэзышІыжьырэ юрист пэпчъ ыпкІэ зыхэмылъ ІэпыІэгъур зищыкІагъэхэм, анахьэу Хэгъэгу зэошхом иветеранхэм, сэкъатныгъэ зиІэхэм, пенсионерхэм, Іоф зымышІэхэрэм, бюджетым епхыгъэу Іоф зышІэхэрэм, джащ

Адыгэ Республикэм и Ад-Гухэк I нахь мыш Іэми, граждан вокат палатэрэ Урысыем июристхэм я Союз и Ассоциацие ирегион къутамэрэ зэдашІыгъэ зэзэгъыныгъэм тетэу ыпкІэ зыхэмылъ юридическэ ІэпыІэгъур цІыфхэм защарагъэгъотырэ мафэр Адвокат палатэм ящэнэрэу тыгъуасэ зэхищагъ. ГумэкІыгъо зиІэхэм яІофыгъохэр зэхэфыгъэным, ахэм яупчІэхэм джэуапхэр къятыжьыгъэным афэшІ судьяхэм, прокурорхэм, нотариусхэм, адвокатхэм, цІыфым ифитыныгъэхэмкІэ Уполномоченнэхэу АР-м щыГэхэм мы мафэм ыпкІэ хэмылъэу Іоф ашІагъ. Зэрэ Урысыеу — Калининград хэкум къыщегъэжьагъэу Камчаткэ

нэс мыщ фэдэ акциехэр ащызэха-

– Мыщ фэдэ Іофтхьабзэхэм мэхьанэшхо зэря Іэр къыдэтлъытэзэ, ыпкІэ зыхэмыль юридическэ Іэпы-Іэгъур цІыфхэм ятэгъэгьоты, ащ ишІогъэшхо къызэрэкІорэми щэч хэльэп, — eIo AP-м и Нотариальнэ палатэ ипрезидентэу Сэмэгу Люд-

Тхьаусыхэ ыкІи нэмыкІ тхылъхэр зэрэзэхэбгъэуцонхэ ыкІи ахэр зэраІэкІэбгъэхьанхэ плъэкІыщт шІыкІэхэм мы мафэм цІыфхэр нэ-Іуасэ афашІыгъэх, фитыныгъэу яІэхэм ащагъэгъозагъэх, сыд фэдэрэ лъэныкъокІи ІэпыІэгъу афэхъу-

НахымбэрэмкІэ цІыфхэр зыгъэгумэкІыхэрэр ІофшІэным, чІыгум, социальнэ фэІо-фашІэхэм, псэупІэ законодательствэм ыкІи кІэн мылъкум япхыгъэ Іофыгъохэр арых.

цэжъыеешэнымкІэ **зэнэкъокъугъэх**

Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэ пцэжъыеешэнымкіэ ишіухьафтынхэр къыдэхыгъэнхэмкіэ ятіонэрэ чемпионат чъэпыогъум и 20-м щыlагъ. Адыгэ республикэ организациеу спорт пцэжъыеешэным и Федерацие Іофтхьабзэм кіэщакіо фэхъугъ.

Зэнэкъокъур Мыекъопэ къэра- лист нэбгырэ 15 хэлэжьагъ. АР-м

лыгьо технологическэ университе- и ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъан тым ибазэ щызэхащагъ. Ащ фина- Іофтхьабзэм текІоныгъэр къыщыдэзыхыгъэ Анатолий Вататульскэм фэгушІозэ, зэнэкъокъум ишІухьафтын шъхьаІэ ритыжьыгъ. Шэн дэихэр шызыгъэзыехэрэ зэнэкъокъухэм мэхьанэшхо зэряІэр ТхьакІущынэ Аслъан игущыІэ къыщыхигъэщыгъ. НыбжьыкІэхэм нахьыжъхэр ящысэтехып Іэхэу спор--к пме в ней ней на ней пшъэрылъыр къыІуагъ.

Іофтхьабзэм хэлэжьагъэхэм дипломхэмрэ шІухьафтынхэмрэ аратыжьыгъэх.

(Тикорр.).

Тыркуем чІыр щысысыгъ

ЦІыф лъэпкъыбэ зыщыпсэурэ Тыркуем чІыр щысысыгъ. Тхьамык агъоу ащ къызыдихьыгъэм к эухэу фэхъущтыр къэшіэгъуае. Икіэрыкізу чіыр сысыным ищынагъо щыі.

гъу районхэм чІыр защэсысым мыкІ шъолъырхэм ащыпсэурэмэ ціыф макіэп хэкіодагьэр. Тырку- ячіыгухэри сысыгьэх. Ціыфхэр

Тыркуем икъалэу Ван пэгъунэ- ем къыпэгъунэгъу Армением, нэ-

зычІэсырэ унэхэр ащ лъэшэу зэщигъэкъуагъэх.

Шъолъырэу чІыгур зыщысысыгъэм нахымбэу щыпсэухэрэр курдхэр арых. Адыгэхэр ащ исхэп. Къин къызэхъулІагъэмэ ягумэкІ адэтэгощы. Тхьэм рэхьатныгъэ къаритынэу, ящы ак Гэзыпкъ иуцожьынэу афэтэІо.

САХЬИДЭКЪО Нурбый.

жэнэл Чэлэмэт Хьаджлъэустэн ыкъу

Чъэпыогъум и 23-м Хэгъэгу зэошхом хэлэжьагъэу ЖэнэлІ Чэлэмэт илъэс 87-м итэу идунай ыхъожьыгъ. Ар зымышІэрэ адыгэ Мыекъуапэ дэсыгъэп пІоми ухэукъонэп. Сэлам рамыхэу, ыІапэ амыубытэу зы нэбгыри блэкІыщтыгъэп. Ежь шэны зэрэфэхъугъагъэу, щэджагъо нэс къэлэ паркым

къыщикІухьэти, етІанэ тетІысхьапІэ горэм зыщигъэпсэфыщтыгъэ. Щэджэгъоужыми къыдэкІыти, адыгэхэр зыщызэрэугъоирэ чІыпІэм щыплъэгъущтыгъэ.

Чэлэмэт ибоевой наградэхэр къызхилъхьэхэу ихэбзагъэп. ТекІоныгъэм и Мэфэ закъу ахэр хэлъхэу зыплъэгъущтыгъэр. АдыгэлІым иорденхэмрэ медальхэмрэ къызхимылъхьэхэми, тыркъошхоу телъымкІэ къэмышІэнэу щытыгъэп ар зэрэфронтовикыгъэр.

Нэмыц-фашистыдзэхэр тихэгъэгу къызтебанэхэм адыгэ кІалэм илъэс 17 ныІэп ыныбжьыгъэр. Теуцожь районым щыщ къуаджэу Тыгъургъой къыщыхъугъ. Яунагъо исыгъэ ышнахьыжъитІуи заом ащэхи хэкІодагъэх, ышыпхъу медсестрау фронтым

1943-рэ илъэсым Чэлэмэт дзэм ащагъ. Іашэм хэшІыкІ фызимыІэ кІэлакІэр къалэу Прохладнэм нагъэси, мэзитІо щаІыгъи, фронтым занкІэу ащагъ. Зынагъэсыгъэр анахь зэошхо зыщыкІогъэ чІыпІэу «Курская дуга» зыфаІоу хъишъэм хэхьагъэр ары. Зэошхом Чэлэмэт мэзитІо хэтыгъэу къауІи госпиталым мазэм ехъурэ чІэльыгъ. Загъэхъужьым я 2-рэ гвардейскэ Таманскэ дивизиеу Суворовым иорден зишъуашэм идзэкІолІ хъугъэ. 1944-рэ илъэсым игъатхэ Къырым шъхьафит зышІыжьыгъэхэм ахэтыгъ. Къалэу Севастополь игъунэгьоу щыт Сапун къушъхьэм дэжь щызэуагъ. Адыгэ кІалэр КъокІыпІэ Пруссием щыкІогъэ заоми хэтыгъ.

Чэлэмэт я 6-рэ гвардейскэ полкым (Таманскэ дивизием щыщ) иартиллерие хэфагъ, топузэндэу щытыгъ. Топыр тезгъэпсыхьэрэ кІалэр къызаукІым, ащ ычІыпІэ ихьан фаеу хъугъэ. Ар сэнэхьат къиныгъ. Аущтэу хэтзэ, Литвар шъхьафит шІыжьыгъэным иІахь хишІыхьагъ. 1945-рэ илъэсым къалэу Кенигсберг пае ашІыгъэ заом хьылъэу къыщауІагъ, госпиталым чІэльзэ, ылъэкъо лъэныкъо пахи, джащ тетэу дзэм къыхатхык Іыжьыгъ. Илъэс 21-м итыгъ ылъакъо зыпахым.

Хэгъэгу зэошхом иветеран иІагъэх Жъогъо Плъыжьым иорден, Хэгъэгу заом иорденэу а I-рэ степень зиІэр, медалэу «За победу над Германией» зыфиІорэр, юбилей медаль зэфэшъхьафхэр.

Чэлэмэт исэнэхьаткІэ бухгалтерыгъ. Ячылэ щызэхэщэгъэ колхозым а сэнэхьатымкІэ Іоф щишІагъ. ЕтІанэ «Крайрембыттехника» зыфиІорэ гъэІорышІапІэу Краснодар дэтым илъэс 20-рэ ибухгалтерыгъ. Ащ ыуж зональнэ край гъэІорышІапІэу «Спортлотом» иконтрольнэ-оперативнэ отдел ильэситфэ ипэщагъ. Пенсием зэкІом, Краснодар щыриІэгъэ унэр ыхъожьи, Мыекъуапэ къэкІожьы-

Чэлэмэт адыгэгъэшхорэ культурэ инрэ зыхэлъ цІыфхэм ащыщыгъ. ЎІукІэщтми, гущыІэгъу пшІыщтми лІы шІагьощтыгьэ. КъыІуатэхэрэм адемыгъэштэн умылъэкІынэу щытыгъэп, имыІофем апыльыгъэп. Хэгъэгу зэошхом ишъыпкъапТэ пэшІуекІохэу печатым, радиом ыкІи телевидением къытыхэрэр ветераным ыумысыщтыгъэх.

Ветеранхэм яреспубликэ совет и Іофыш Іэхэм, -ес йануди темелеР ІленеЖ мехестытшеІшыс еІмес рихъожьыгъэр льэшэу гукъэошхо ащыхъугъ.

Ветеранхэм я Адыгэ республикэ совет.

Адыгэ Республикэм заомкІэ, ІофшІэнымкІэ, УІэшыгъэ КІуачІэхэмкІэ ыкІи хэбзэухъумэкІо органхэмкІэ иветеранхэм (пенсионерхэм) я Совет льэшэу гухэк щыхьугь Хэгьэгу зэошхом хэлэжьагъэу ЖэнэлІ Чэлэмэт Хьаджлъэустэн ыкъом ыныбжь илъэс 87-м итэу идунай зэрихъожьыгъэр ыкІи ащ игупсэхэмрэ иІахьылхэмрэ афэтхьаусыхэ.

<u>АДЫГЭ УСАКІОУ ХЬАТКЪО АХЬМЭД КЪЫЗЫХЪУГЪЭР ЧЪЭПЫОГЪУМ и 24-м ИЛЪЭСИ 110-рэ ХЪУГЪЭ</u>

у имашіо мыкіосэжьын усакі

(КъызыкІэлъыкІорэр чъэпыогъум и 22-м къыдэкІыгъэ номерым ит).

ЦІыфыр щэрэІ, щыІэмэ — хъяр

Я 30-рэ илъэсхэм, зэрэнафэу, Хьаткъо Ахьмэд итворчествэ льэхьаныкІэм хэхьэ. Йпоэзие зэхьокІыныгъэшІухэр фэхьугъэу ыпэкІэ хэпшІыкІэу лъыкІотагъэу, поэтическэ опыт икъуи иІ у усакІор ащ къынэсыгъ. Ау нэмыкІ лъэгапІэхэр ыпэкІэ къежэщтыгъэх. Ежь ыныбжьи бэ хъугъагъэп — а щэкІым нэсыгъэгъэ къодый ныІэп. Итворческэ кІуачІэхэми, игупшысэхэми зыкъа Гэтыгъэу, планышхохэри зыфигъэуцужьхэу, ахэм язэшІохын фэхьазырэу щытыгъ.

Шъыпкъэ, а планхэм ягъэцэкІэн пэрыохъу къыфэхъухэрэри щыІагъэх, ятэ зэрэефэндышхощтыгъэр щамыгъэгъупшэу къыпаІэтзэ, партиеми къыхагъэкІыгъ. Иусэ горэхэмкІи къышІуанэщтыгъэх («ЛІыхъужъ плъыжь» зыфиГорэмкГэ) драмэр имыкъоу, фэмакІэ фэдэу, ащ ыкІыІужьэу узыри къецакъэщтыгъ.

Шъхьаем, зэгорэми ышъхьэ римыуфэхэу, ыгу ымыгъэкІодэу, ынэгу щхыпцІ нэф дахэр къыщепсы зэпытэу, иІоф шІагъоу, иусэ ІэнатІэ, уцугьо имыІэу, сыхьат, такъикъ пэпчъ ыгъэлъапІэу имафэхэр кІощтыгъэх.

Сыдми, а лъэхъаным ытхыгъэхэм уазыхаплъэкІэ апэу гу зылъыптэрэр, Ахьмэд темэ инхэм ынаГэ лъэшэу атетэу зэрэригъэжьагъэр ары. Ащ фэдэ темэхэр ыпэкІи зыгорэущтэу лъэныкъо зэфэшъхьафхэмкІэ къыІэтыщтыгъэх. Усэ цІыкІухэм, къызэрэсІуагъэу, ащызэшІуихыщтыгъэмэ, джы зегъэушъомбгъугъэу, щыІакІэр нахь зэхэльэу, пчэгоу хъугъэ-шІагъэхэр зыщыкІохэрэри нахь игъэкІотыгъэхэу къыгъэлъэгъоным игьогу техьагь. Ащ фэдэ зэхьокІыныгъэхэр поэмэ жанрэм илъхэу тхыгъэ произведениехэу ашыгъчм ытхыгъэхэм ацІэ къепІон плъэкІыщт: «Хэта кІодырэр, тыда тызэкІурэр», «Сырий, ежь зиери сэры», «Зулиф» ыкіи «Цыфыр шэрэІ, щыІэ-– хъяр».

«Хэта кІодырэр, тыда тызэкІурэр» зыфиІорэм авторым темитІу қъышеІэты: блэкІыгъэмрэ джырэ дунаимрэ. Ахэр зэпэгьэуцугьэхэу, антитезэ шІыкІэм тетэу къызэІуехых. Поэмэм икомпозиции ащ елъытыгъэу, диштэу зэхэгъэуцуагъ. Ар дэгъоу поэмэм иедзыгъохэу шъхьэхэу цІэ гъэнэфагъэхэр зи-Іэхэми къаушыхьаты: «Гъэхъэгъэшхом ипэублэшху», «Зэкъорыбэнэ къоджэжъ», «ЕмыкІоу пыутыгъэр», «Джы щытхъур, лІыгъэр зыхэль». Мыхэм къакІэльэкІох ыкІэкІэ хьыгьэ шъхьэу иІэ зимыІэ къэІотакІэм. ЛІымафэ икІэух гущыІэхэр строфар. ЗэкІэ поэмэр къызтегущыІэрэр ЛІымэфэ лІыжъэу дунэежъыр зылъэгъугъэу, ащ ихьыльэ икъукІэ зыщэчыгъэу, джы дунэякІэм къыхэплъэ-

хьанэшхорэ акъылрэ хэльэу, хъишъэр иІэубытыпІэу, ащ зэкІэльыкІоу, кІыхьэу къыІуатэрэм щыІэкІитІур пшІошъ зыгъэхьоу къэзышІырэ щысэхэмкІэ щызэпегьэуцух, «щызэрегъэнэкъокъух».

ЛІымафэ къэІотэкІэ амалэу фигъэшъошагъэр, ролэу ритыгъэр къегъэшъыпкъэжьы. Ар льэшэу авторым ыгу рехьы, егъэлъапІэ: «Лъэхъаныр зэ-окІы! (Шыфмэ захьожьы!..» ыІоу, къыригъажьзу, тызэригъэдаІощтыгъэр) Гъэ мин сэгъашІэкІэ, сэ сыгу икІынэп»— феlo ащ фэразэу.

Мыуцоу, мыпшъыжьэу икъэ-Іотэн лІыжъым лъегъэкІуатэ. Дунэежъэу зыхэтыгъэр ежь ышъхьэкІэ ыщэчыгъэшъ, а щы-ІакІэр зыфэдагьэр сурэт ІупкІэу тапашъхьэ къырегъэуцо. КъызэриІуатэрэмкІэ, ащыгъум цІыфым цІыф уасэ иІагъэп, хьэм пашІыштыгып, пшылІ ІэнатІэр ары иІагъэр. Ау загъорэ лІыжъым икъэГуатэ авторым ІэкІехы, ыцыпэ еубытышъ, ащ къызэриІуатэрэм тыригъафэу, пыдзагъэу хегъахъо, сыдми, тІури зэгъусэу дунэежъым изэрэщытыгъэ шъыпкъэр къытагъэлъэгъу:

ЛІыжьыр къэІыстмэ, кІищэу, ЖэкІэ къэрабым нэпсыр къырычъэу, Іупчъапчъэу илъэсы пчъагъзу иІагъэр Мыфэрзэ заомэ, Бзыикъо зау. Ащ атемыфэрэр Стамбол икІыжь, Хьаджэмыкъо хьаблэр зекІыжь льэхьан. Зы илъэсым илъэсыр итесэу,

Джащ фэдэу илъэсзэ,

лъынсы илъэсэү

ЛъыпсыкІэ атхыгъ тихъишъэ... текІоныгъэу ышІыхэрэр игъэкІотыгъэу, уагъэгушхоу, угу къаІэтэу, нэмыкІ сурэтэу поэмэм къызэІуехы. А кІэр зылъэгъу мыхъоу, ащ ипыйхэу лъэпкъыр ащ ыгъэкІодэу зыІохэу куо-хьаум хэтхэм лирическэ героир ядао, апэуцужьы. «Хэта изведениер инэу къагъэлъэшы, ир, героиняр) пчэгум итэу, ащ кІодырэр?» — къзупчІэ. «Тэ Хьаткъом иІэпэІэсэныгъи къа- сюжетым илъэныкъо пстэури тильэпкъ», «Тэ тильэпкъ», «Тэ ушыхьаты. тильэпкъ» жэм дизэу «тэкІоды», («Тыпхырэзы», «Адыгагъэр тхэзыжьы»), — зыІохэу зыгъаехэ- Хьаткъом къеІэтых. Ащ фэдэ- къаоу щытыр, мы поэмэм иІэрэм джэуап аретыжьы: «КІодырэр тэ тэшІэ, ТызэкІурэр тэлъэгъу!»

Джары темэ инэу рихъухьагъэм идее лъапсэу, шъхьате-ІулІзу Ахьмэд фишіыгъэр. Арзу а идеемрэ темэмрэ зэшъхьащыкІ ямыІзу, игухэльмэ арищалІзу ыгъэпсыным пае, художественнэ амалхэу рихьылІагъэхэми шъыпкъагъэ ахилъхьагъ. А зэпстэуми нэрыльэгъу къытфашІы поэмэу «Хэта кІодырэр, тыда тызэкІурэр» усакІом итворчествэкІэ хэхьоныгъэх зэрэхъхгъэр.

«Сырий, ежь зиери сэры» зыфиІорэри а циклэм, я 30-рэ ильэсхэм усакІом ытхыгъэхэм афэмыдэу, щыщ. Мыщ итеми къыубытыжьынхэ ымылъэкІы- матургиеми иІахь хилъхьагъ ыцІэкІэ арэгъэуцу.

нием къыщекІуалІэ. Джы хэгъэгум иобраз нэмык дунаий, нэфэшъхьаф хэгъэгуи апигъэуцурэп, аригъапшэрэп. Ихэгъэгу иинагъзу, ибаиныгъзу, идэхагъзу ежь ынитІукІз ылъэгъугъэр ары ынаІэ анахьэу зытыридзагъэр. Зыгорэм ылъэгъу- нэу ыІуи, къыригъэблэгъагъэх. гьэр, зэхихыгьэр къыпфиІуа- Ар ашІошъ хъугьэу, Чэтыужъ тэрэмрэ о унитІукІэ плъэгъоу къэптхыжьырэмрэ сыдигьокІи зэфэдэ хъущтэп.

Урал зэкІом, ежь ышъхьэкІэ нэ-Іуасэ зыфэхъугъэр, къыщишІагъэр — джары ытхыгъэмкІэ ІзубытыпІзу авторым ышІыгъэр, темэ шъхьафэу ыштэнымкІэ зишІуагъэ къэкІуагъэр. Жанрэу зэритхыгъэр зыфэдэр гьо хэкур Чэтыужъ пэкІэшхом ежь шъыпкъэми тыригъэфапэу къеlo: «Гъогурыкlo блокнотым

шІэгьонэу, узІэпищэу, зы жьы- хихыгьэр я 37-рэ ильэсхэм хэкъэщэгъукІэ пщыналъэм илъэу гъэгум къихъухьэгъэ хъугъэкъэпІощтым фэд, жабзэри зэрыс мэшІокоу чэщий хъугъэу чъэрэм ищэрэхъмэ къапыТукТырэ тео макъэри орэдым фэдэх. Уедэ-Іумэ, ар жъынчэу зэхэохы: «МэшІокур мэгуІэ, «Модэ, модэ, модэ!». Усэ сатырхэри къыдэпкІэх пІонэу, лъатэхэу мэшІокум къыдэчъэх: «Мэзыр – сатыр, (Губгьор — сатыр). 3э- гьэп, унэІутэу иІагь. Общестужэ слъэгъурэр — Сиорэд вэм ищы ак із хэлэжьэнэу, еджэсатыр».

Лирическэ героими ымакъэ ащ дыхэтэу льэш дэдэу, поэзием шІульэгьу инэу фыриІэм ыгу ци, мафи ыпшъэ имыкІзу ыгъэкъыІэтэу мыщ къыщыІугъ. Мы сатырхэр зымыуасэ щыІэп дышъэ кІэных, налмэс-нал- шъищмэ ятхыдэ» пэблагъ. Ау къутэх:

Сиорэд сатырмэ Сэ псэ ахэлъ, А шІуцІэгьэ цІыкІухэр Сэ слъэу зэхэлъ...

Поэзием ихудожественнэ къэгьэльэгьокІэ-къэтхыкІэ шІы-Ащ пэгъэуцугъэу дунэякІэм кІэхэу, амалхэу мыщ щызэ- лъыкІоу къегъэлъагъох. ЭпишІуихыгъэхэми, образ зэкІоцІылъхэу (иусэхэм зяджэкІэ, къэсхэу зэриГорэр), паровозым псэ пытым фэдэу къызэри- чІыпІэу щиубытыгьэр художегъэлъагъорэр, Урал пхъуантэм ственнэ шъыпкъагъэ хэлъэу зэрэпишІырэр ыкІи нэмыкІыбэу къыугупшысыгъэхэми про-

Мы лъэхъаным зэмыжэгъэавторыр лъэгъуакІэхэм арыкІуагъ. ИжанрэкІэ мыр пшысэ дымкІэ зэхэзгъэуцожьыгъ. поэм. ИтемэкІэ куоу зэхэлъ, джэхэрэ пшысэп. ХьакІэ-къо-

исыгъ. Цыгъоу ытхьэлагъэри хэгьэгоу шІу ыльэгьурэм ехьы- жьэу къызэнэм, тхьагьэпцІы- (пьесэу «Чылэпый», мыр ежь-

«ІэнатІэм» ищыкІэгъэ шъуашэри цыгъохэм ашІошъ ыгъэхъуным фэшІ къызщилъагъ. Къэбарыр цыгьомэ альигьэ Іэсыгь. Иунэ мэщыт фэдэу зэтыригъэпсыхьи, цыгьохэр Тхьэ ригьэлъэІунхэу, КъурІан къафеджэзэрэщытыгъэм фэдэу щымытыжьэу бзэджашІэм, тхьэлакІом Тхьэм зыритыжьыгъэу аІуи, «Сырий, ежь зиери сэры» цыгьохэр къэзэрэугьойхи, къэкІуагъэх. ЗэкІэ унэм къызехьэхэм, хьакум рищагъэх ащ фэбэфабэу исхэу КъурІан къащыфеджэнэу. Ащ дэжьым трагедиер къыщэхъу — зэкІэ зи къымыгъанэу рил Іыхьагъ. Сыдми ЦытекІодагъ.

Джары поэмэм сюжетэу иІэр зэрэзэхэлъыр. Ащ фэдэ сюжет Произведениер инэп, ау гъэ- Ахьмэд зытырихыгъэр, къызшІагъэхэр арых сІомэ, сыхэукъонкІэ сыгугъэрэп.

НэмыкІ темэм ехьылІагъ поэмэу «Зулиф» зыфиІорэр дунэежъым ихьылъэу адыгэ бзыльфыгьэм тельыгьэр зытырихыжьынэу щыІэкІакІэм гъогу къызэрэфызэІуихыгъэр ары. ЛІым Зулифэ къыридзэщтынэу, ишІэныгъэ хигъэхъонэу фитыныгъэ иІагъэп. Зыфитыгъэ закъор унэгъо кІоцІ Іофхэр чэцэкІэнхэр ары.

Мы произведениер «Пшъэащ хэт персонажхэм ящыГэкГэ гьогу зегьэушьомбгъугьэу авторым къыгъэлъагъорэп. Мыдрэм Зулифэ блэкІыгъэм ищыГэкІагъи, къинэу зыхэтыгъи, лІымрэ ежьыррэ азыфагу ильыгъэ драмэри ІупкІэу, зэкІэческэ шапхъэр иІэубытыпІэу Зулифэ ищыІакІэ зэхьокІыныгъэу фэхъугъэхэр, щыІэкІакІэм къетхых.

Джаущтэу зы цІыфыр (герокъекІолІэжьэу поэмэр зэкІоу ыгъэпсыгъ. АщкІи Хьаткъом хэ темэхэр зэфэшъхьафхэу зы гъэхъагъэ ышІыгъ. Ау гумэ зыкіэ ащыщ «Чэтыужъ-хьа- пэрытх къызэрэтлъымыіэсыджэ ефэнды зэрэхъугъэр» зы- жьыгъэр ары. Произведением фиГорэ поэмэри. Мыр ижанрэ- ыпкъ гъэзет статьяхэмкГэ, КГэкІи, итемэкІи, образхэу хэтхэм- рэщэ Темот 1934-рэ ильэсым кІи, ахэм яктызэІухыкІэкІи адыгэ тхакІохэмрэ ашугхэмрэ язэІукІэ къыщишІыгъэ докла-

Хьаткьо Ахьмэд нахь ныбжьыкІэлэцІыкІухэр ыгъэщхыхэу зэ- кІэу зыщэтым, я 20-рэ илъэсхэм адэжь, публицистикэми кІагъэ зезыхьэхэрэм (цІыфхэм) чанэу (зигъоу щыт Іофыгъохэр яхьылІагь. Поэмэм цІыфхэри, истатьяхэм къащиІэтхэу) хэчэтыуи, цыгьохэри персонажхэу лэжьагь, журналист дэгъугъ; адыгэ литературэмкІи тхылъ Пшысэм ыпчэгу ит героу КІэрэщэ Тембот игъусэу къыди-Чэтыужъ икІэлэгъум бзэджа- гъэкІыгъ; стихым итеорие Іоф шІ у, тыгъуакІоу, техакІоу хэкум дишІагъ, рассказхэри ытхыгъэх («ТызэшІокІодынэп», «ДжэмакІэп. Жъы хъуи, цыгъохэр джыкъопщым икъэбар»), дра- премиер». Е шъхьафэу усакІом

жьыгъэм къырегъэ Гуатэ. Мэ- л Гагъ. Ау ащ икъы зэ Гухын нэ- гъэм еусагъ: ц Гыфмэ щысэ аты- ежьыр эу Краснодар щигъэ умык Ільэныкь ок І произведерихи, хьаджэефэнд зишіыгь. А цугь, роль шъхьа І эри къышІыгъ).

Ау Хьаткъо Ахьмэд итворчествэкІэ, ипоэзиекІэ шъхьэте-ІулІэу, зэкІэми апшъэ кІоу, апофеоз зыфаГорэм фэдэу ытхы-— емеІыш, Ієдеш фыфіЦУ» феат хъяр» зыфијорэ поэмэр ары. ЦІыфым нахь лъапІэ, нахь узтемыкІон дунаим тетэп. ЦІыфыр зэкІэмэ ашъхь, зэкІэмэ апят, зэкІэри зэкІолІэжырэр, дунаим бэ щызыгъахъэрэр ары.

А темэшхор зэшІуихынэу пшъэрылъэу Ахьмэд зыфигъэуцужьыгъ. ЫпэкІи ипроизведение пчъагъэхэм (цІыкІухэми, инхэми) ар къащиІэтыгъ ыкІи ыгу етыгъзу ащызэшІуихыгъ. Ау джыри а темэм зыфегъазэ. «Пшъэшъищым ятхыди», «Хэта кІодырэр, тыда тызэкІурэми», «Зулифи», нэмыкІхэми ащ ащыльы Ізсыгъ нэфэшъхьаф Іофыгъохэм япхыгъэу. Ау, джы мыщ шъхьафэу щигъэуцугъ. Сыда зыпІокІэ зэкІэми, джа къызэрэс Гуагъэу, мыр апшъэшъ ары. ШІудэдэ ылъэгъущтыгъэ Пушкиным ытхыгъагъэм ифэмэ-бжьыми ащ къытырихьагъэнкІи пшІэнэп: «Дунаим тетыр зэкІэ цІыфым къыдекІокІы», — ытхыгъагъ усэкІошхом. Ахьмэд ипроизведение ар шъхьэм къырегъахьэ.

Ащ фэдэу хъугъэми мыхъугъэми, поэмэр зэрэхъугъэм, ар къызщежьагъэм хъишъэ пылъ. 1936-рэ ильэсым урыс советскэ тхакІоу, граждан заом лІыхъужъныгъэшхо щызезыхьагъэу, ащ сэкъат щыхъугъэу, къэтэджын зымылъэкІэу хэІулІагъэу пІэм хэлъ Николай Островскэм ироманэу «Щылычыр зэрапсыхьагъэр» зыфиІорэр адыгэ тхэкІо куп зэридээк Быгъэу фащи, ыдэжь зэкІохэм ыуж. НэбгыритІум алъэгъугъэм агу къыгъэтхытхыгъ — лІыгъэшхо зэрихьэзэ, кІуачІэу къыфэнэжьыгъэр зэкІэ хильхьэзэ, Островскэм ироманхэр етхых. Ар цІыфым итекІоныгъэшхоба! А чІыпІэм цІыфым ыуасэ, илъэпІагъэ усакІом нахь зыхишІагъ ыкІи а темэм икъызэЈухын ипоэзие кЈуачЈэу хэлъыр, италант, ижэбзэ чан фэІэпэІасэу ыгъэІорышІэу ри-

Арышъ, цІыфыр щэрэІ, щы-Іэмэ — хъяр! ГущыІэжъым фэдэу, аформизмэ хъужьыгъэу мы гущы Іэхэр ыгу къыриххи, ыпсэ къыхиххи, цІыфмэ къафигъэнагъ. КъэзыІуагъэу, къытфэзыгъэнагъэу, цІыф штыпкъэу Хьаткъо Ахьмэд ыцІэ егъашІэм орэІу!

КІ ух гущы КІ Хьаткьо Ахьмэд къызыхъугъэр илъэси 110-рэ хъугъэми, джы къызнэсыгъэм ытхыгъэхэр зэкІэ дэтэу зы тхылъ тэрэз къыдэкІыгъэп. «Шыфыр щэрэІ» ыцІзу Еутых Аскэр 1959-рэ ильэсым къыдигъэк Іыгъэ тхылъ цІыкІум непэ уигъэрэзэжьынэу щытыжьэп. Академическэу къыдэгъэкІыгъэным игъо хъугъэу сэлъытэ.

Ащ нэмыкІэу. Къэралыгъо премиеу Адыгеим къащыратырэм щыщэу поэзием фэгъэхьыгъэм мырэущтэу фаусми хъущт: «Хьаткъо Ахьмэд ыцІэкІэ щыт

КЪУНЫЖЪ Мыхьамэт.

Адыгэ

Зэхэзыщагъэхэр:

Адыгэ Республикэм

и Къэралыгъо Совет — Хасэр,

иминистрэхэм я Кабинет

КъыдэзыгъэкІырэр: Адыгэ Республикэм

лъэпкъ ІофхэмкІэ,

ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэп-

«Налмэсыр» Москва кІощт

Урысые Федерацием икъэралыгъо лъэпкъ по-литикэу 2011-рэ илъэсым телъытагъэр щы іэныгъэм щыпхыращызэ, хэгъэгум ия IV-рэ зэнэкъокъу зэхащагъ. Лъэпкъ зэфыщытыкіэхэр зэрэгъэпсыгъэхэр нахьышоу къэзыгъэлъэ-гъорэ СМИ-хэм яюфшагъэ зэфахьысыжьыщт, текіоныгъэр къыдэзыхыгъэхэм шІухьафтынхэр афашіыщтых.

Ащ фэгъэхьыгъэ зэхахьэу Москва Театрэ цІыкІоу дэтым щыкІощтым хэлэжьэщтых Урысыем щызэльашІэрэ творческэ купхэр. УФ-м и Къэралыгъо Академическэ хорэу Пятницкэм ыцІэ зыхьырэр, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Академическэ къэшъокІо ансамблэу «Налмэсыр», Карелием илъэпкъ ансамблэу «Кантеле» зыфиІорэр,

Корякием ифольклор ансамблэу «АНГТ»-р, Тувинскэ этно-рок купэу «ЯТ-ХА»-р.

УФ-м и Правительствэ и Тхьаматэ игуадзэу Д. Козак, УФ-м иминистрэхэр зэхахьэм хэлэжьэщтых, — eIo AP-м и Къэралыгъо Академическэ къэшъокІо ансамблэу «Налмэсым» ихудожественнэ пащэу Къулэ Мыхьа-

мэт. — Концертым «ШІуфэс къашъор», Кавказ шъолъырым щыпсэурэ льэпкъхэм якъашъохэр, «Удж хъураер», нэмыкІхэри къыщытшІыщтых.

Москва кІ ух пчыхь эзэхахь эу щызэхащэрэм тиансамблэ цІэры Іо зэрэрагъэблэгъагъэм тегъэгушІо. Ащ дакІоу Іофтхьабзэм къыхэдгъэщырэр лъэпкъ зэфы-ыфоІ естеІлыски мехеІлытыш гьохэр тиреспубликэ дэгьоу зэрэщызэрахьэхэрэр зэхэщакІомэ къыдалъыти, дунаим щашІэрэ «Налмэсым» итворчестви осэ ин къызэрэфашІыгъэр ары.

Гьогумаф, тильапІэу «Налмэсыр»! Тиреспубликэ щытхьоу къыфэпхьырэм хэбгъэхъонэу !оІєтєфп

ക്ക് ക്ക് <u>AP-м и КЪЭРАЛЫГЪО ФИЛАРМОНИЕ ия 40-рэ ИЛЪЭС ИПЭГЪОКІ</u>

УзыпІурэ музыкэм ипчыхь

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние илъэс 40 зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ концертхэр Мыекъуапэ щэкох. Театрэшхом иорэдыюу Александр Захаровым, орэдыюу Быщтэкъо Азэмат, нэмыкіхэм япчыхьэ зэхахьэхэм тшіогъэшіэгъонэу тяплъыгъ. 2005-рэ илъэсым пианистхэм яя XVI-рэ Дунэе фестивалэу Рим щыкІуагъэм лауреат щыхъугъ Наталья Гусаковар.

фиГорэ Гофтхьабзу музыкальнэ лармонием изал цТыкТу щызэха-

«Классикэр класснэу щыт» зы- гъэсэныгъэм фэгъэхьыгъэр фи-

щагъ. Краснодар къикІыгъэ пианисткэў Наталья Гусаковам ащ къыщитыгъэ концертым классикэм хэхьэгъэ произведениехэу композитор цІэрыІомэ аусыгъэхэр щыжьынчыгьэх. Л. Бетховен, Ф. Шопен, Д. Скарлатти, С. Рахманиновым япроизведениехэр Наталья Гусаковам къызырегъа-Іохэм ыуж Адыгеим икомпозиторхэм аусыгъэхэри зэхахьэм щызэхэтхыгъэх.

Пчыхьэзэхахьэм ирежиссерэу ыкІи программэр зэхэзыгъэуцуагъэу Хьакъуй Заремэ зэгъэпшэнхэр ышІыхэзэ, концертыр зэрищагъ. Адыгэ Республикэм икомпозиторхэу Нэхэе Аслъан, Гъот Аслъан, Андзэрэкъо Долэт япроизведениехэм Хьакъуй Заремэ къатегущыІагъ, лъэпкъ искусствэм хэхьоныгъэ зэрэрагъэшІырэм залым чІэсхэр щигъэгьозагьэх. Гъот Аслъан мы уахътэм Канадэ щэпсэу, Андзэрэкъо Долэт Санкт-Петербург апшъэрэ еджапІэр къыщиухыгъ, Іоф щешІэ. Композитор ныбжьыкІэхэм Адыгеим зэпхыныгъэу дыряІэр искусствэм щагъэпытэ. Нэхэе Аслъан композитор цІэрыІу, ыусыгъэ произведениехэр Урысыем имызакъоу, ІэкІыб хэгъэгумэ ащэІу. Къэралыгъо ансамблэу «Ислъамыем» пае А. Нэхаим зэригъэфэгъэ лъэпкъ музыкальнэ произведениер пианисткэу Наталья Гусаковам дахэу, тхьакІумэр ыгъашІоу къыригъэІуагъ.

Хьакъуй Заремэ шІукІэ фэтлъэгъурэр дунэе искусствэм къытегущы Іззэ, музыкэм ц Іыфыр зэрипІурэр, игульытэ зэрэхигьахъорэр, шІэжь иІэным фэшІ искусствэм имэхьанэ зыкъызэриІэтырэр щысэ зэфэшъхьафхэмкІэ зэрэхигъэунэфыкІыгъэр ары.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние идиректор шъхьа Гэу Хъот Заур къызэрэтиІуагъэу, юбилеим ехьылІэгъэ пчыхьэзэхахьэхэр джыри яІэщтых. АР-м изаслуженнэ артисткэу Кушъэкъо Симэ иконцерт шэкІогъум и 1-м филармонием шыкІошт.

Сурэтым итхэр: Наталья Гусаковамрэ Хьакъуй Заремэрэ.

къэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмк Іэ и Комитет Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236 Редактор шъхьаІэр

ДЭРБЭ ТИМУР

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр АУЛЪЭ Руслъан

Редактор шъхьаІэм игуадзэр пшъэдэкТыжь зыхьырэ секретарыр ХЪУРМЭ Хъусен

ПшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр НЭПШІЭКЪУЙ **3ayp**

Редакциер зыдэщы**Гэр:** 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр,

197. Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ

гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэрпшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-

гъэр: Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтын--ыалее иІяы еЇямех ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №10-3892

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> Пчъагъэр 4364 Индексхэр 52161 52162 Зак. 2581

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

• ФУТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

ТекІоныгъэм пэчыжьагъэп

СКА Ростов-на-Дону — «Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ —

Чъэпыогъум и 23-м Ростов-на-Дону щызэдеш агъэх. Къэлапчъэм Іэгуаор дэзыдзагъэхэр Сергей Потешкин — 25, СКА. Хьабэчыр Рустам — 30 (пенальтикіэ), «Зэкъошныгъ». Я 69-рэ такъикъым Р. Хьабэчырым пенальтир дидзэн ылъэк ыгъэп.

СКА-р ауж къинэрэ командэхэм къахэкІыжьыным фэбанэ. ТекІоныгъэр ешІэгъум къыщыдихы шІоигъуагъ, ау «Зэкъошныгъэри» зэкlакlо хъущтыгъэп. Мыекъуапэ щапІугъэ футболистэу Сергей Потешкиныр СКА-м щешІэ. Я 25-рэ такъикъым ащ тикъэлапчъэ Іэгуаор къыдидзагъ. Хьабэчыр Рустам пенальтикІэ пчъагъэр зэфэдиз

Р. Хьабэчырым ятІонэрэу къэлапчъэм Іэгуаор дидзэнэу амалышІу иІагъ шъхьаем, ыгъэфедагъэп. Пенальтир зегъэцакІэм СКА-м икъэлэпчьэІут Іэгуаор къыубытыжьыгъ.

Купым хэтхэр зэрешІагъэхэр

«Мэщыкъу» — «Ротор» ышІыжынгы. Я 69-рэ такъикъым 0:1, «Алания-Д» — «Биолог»

- 0:0, «Динамо» — «Ангушт» — 1:0, «Славянский» - «Кавказтрансгаз» — 3:0, «Астрахань» — «Таганрог» — 2:0, «Митос» — «Фаюр» — 4:0, «Торпедо» — «Дагдизель» — 2:1, «Энергия» «Олимпия» — 2:0.

ЧІыпІэу зыдэщытхэр

Чъэпыогъум и 24-м ехъулІэу командэ пэпчъ ешІэгъу 26-рэ иІагъ.

- 1. «Торпедо» 57
- 2. «Ротор» 56 3. «Динамо» — 45
- 4. «Астрахань» 43 5. «Мэщыкъу» 42
- 6. «Славянский» 41

7. «Дагдизель» — 39 8. «Митос» — 35 9. «Кавказтрансгаз» — 33

10. «Зэкъошныгъ» — 32 11. «Ангушт» — 31

- 12. «Фаюр» 28 13. «Энергия» — 28 14. «Олимпия» — 26
- 15. CKA 25 16. «Таганрог» — 24
- 17. «Биолог» 24 18. «Алания-Д» — 23.

Чъэпыогъум и 30-м зичэзыу ешІэгъухэр яІэштых. «Зэкъошныгъэр» Ставрополь икомандэу «Динамэм» тикъалэ щыІукІэщт. А мафэм 2011-рэ илъэс зэнэкъокъур аухыщт. 2012-рэ илъэсым

НэкІубгьор зыгьэхьазырыгьэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

мэлылъфэгъум и 18-м зэнэкъо-

къум падзэжьыщт.